

Co udělal Kolumbus?

Vzdělávací cíl: Žáci srovnávají obraz objevení Ameriky z Kapitolu USA s Kolumbovým deníkem. Uvědomují si, že slavná událost má různé historické významy. Snaží se podloženě formulovat vlastní postoj.

Klíčová slova: zámořské objevy, Kryštof Kolumbus, kolonialismus, vytváříme a ověřujeme hypotézu, vztah k minulosti

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ OBRAZU (3 min.)

Prohlížení obrazu s pomocí lupy a četba popisky.

Učitel upozorňuje žáky na popisku a může doplnit i další informace. Kapitol je sídlem Kongresu (zákonodárny sbor). Centrální částí stavby, která představuje symbolické centrum politické moci USA, je právě rotunda s kupolí, v jejímž prostoru je obraz umístěn. V Kapitolu jsou vedle Vanderlynova obrazu ještě monumentální bronzové dveře s výjevy ze života Kolumba (Randolph Rogers, 1910). Učitel se může ptát, proč je toto téma pro státnost USA tak důležité?

2 PŘÍŘAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ (5 min.)

Přířazování pojmů z nabídky na odpovídající místa v kompozici obrazu pomocí přetahování.

Přetahování pojmů z nabídky do obrazu pomáhá žákům určit vyznění výjevu. Vybírají jen tři pojmy, které jim připadají nejvýstižnější. K obrazu lze sice vztáhnout všechny pojmy (žádný není chybný), ale žáci by měli zvolit tři pro ně nejdůležitější. Učitel může doplnit otázku, zda vybrané pojmy považují spíše za pozitivní, neutrální či negativní.

3 SROVNÁVÁNÍ PRAMENŮ (5 min.)

Označování pasáží v textu, které se podobají obrazu (modře) a které se od něj liší (červeně).

Žáci nejprve čtou text. Učitel může navrhnout, aby vnímali styl deníku (Jedná se o jeden text?), aby zmínili slova, kterým nerozumí, či aby sledovali, jak deník zaznamenává Kolumbovy činy. Doplní překlady názvu bahamského ostrova San Salvador = Svatý Spasitel.

Žáci hledají v přepisu deníku pasáže, které popisují stejné motivy jako obraz. Zároveň si všímají motivů, které obraz nezachycuje. Žáci mohou postřehnout, že obraz nezaznamenává akt pojmenování a zabor ostrova.

Všímají si i detailů: většina mužů na obraze neklečí, na obraze chybí plody, věrně jsou naopak zachyceny vlajky, navíc je Kolumbův meč. Učitel podněcuje nedůvěru k pramenům, které zprostředkovávají slavnou událost objevení Ameriky. Upozorňuje žáky, aby v těchto kritických úvahách zohlednili dobu vzniku obrazu a deníku.

4 ZKOUMÁNÍ DALŠÍCH PRAMENŮ A ŠKÁLOVÁNÍ TVRZENÍ (4 min.)

Zkoumání pramenů v doplňkové galerii. Zvětšování či zmenšování konkrétních tvrzení dle toho, jak výstižně popisují zobrazené události.

Zvětšování a zmenšování konkrétních tvrzení funguje jako interaktivní nástroj, který podporuje interpretaci pramenů. Žáci si při klikání na výrazy ujasňují, která slovní spojení jsou pro porozumění Kolumbovu jednání klíčová, což jim usnadňuje návazné zodpovězení závěrečných otázek. Opět platí, že žádné z tvrzení není chybné. Varianty odrážejí různé možnosti výkladu události. Může jim pomoci galerie, v níž naleznou další prameny. Pro závěr cvičení zejména fotografie z amerického města Saint Paul, která zachycuje svržení Kolumbovy sochy před Kapitolou státu Minnesota v červnu 2020. Odstraňování Kolumbových soch v USA je výrazem kritiky kulturně nadřazeného postoje Evropanů k domorodcům, apelem k připomínání negativních důsledků kolonizace.

5 INTERPRETACE PRAMENŮ (8 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy a srovnání obrazu a deníku odpovídají do textových polí na otázky: ? Co se stalo, když Kolumbus a jeho lidé přistáli? ? Proč je dnes Kolumbův objev Ameriky vnímán sporně?

Prostřednictvím detailní analýzy pramenů a škálování tvrzení by si žáci měli uvědomit souvislosti, které většinou zůstávají skryty za zlomovým datem 1492 a tradičním výkladem objevení Ameriky. Nová zjištění je vedou k revizi konvenčních představ a formulaci historicky promyšlenější hypotézy o tom, co udělal Kolumbus. Navazují přitom na výklady naznačené v tvrzeních na předchozím slidu. Příkladem mohou zdůraznit, že Kolumbus si skrze rituál s vlajkou a pojmenováním ostrovů přivlastnil. Mohou zdůraznit, že dostupné prameny zachycují událost z perspektivy „objevitelů“ a ignorují pohled domorodců, kteří budou s tragickými důsledky ovládnutí. Další hypotéza může vycházet z náboženského rozměru události. Příchod Evropanů byl spojen s šířením víry a postupnou christianizací obou Amerik.

Revize ustálených představ o historickém významu objevení Ameriky vede žáky k tomu, aby porozuměli sporům, jež se v současnosti kolem Kolumba a dobývání Amerik Evropany vedou. Zohlednění dříve skrytých souvislostí (ovládnutí země a domorodců) umožní žákům, aby vnímali negativní dopady událostí a formulovali hypotézy, jež osvětlí příčiny sporů.

Další možnosti zapojení do výuky:

- Učitel může zaměřit detailnější pozornost na kolumbovské motivy v Kapitolu a prozkoumat s žáky i bronzové Kolumbovy dveře. Může využít [web Kapitolu](#). Případně může zohlednit pozici Vanderlynova obrazu v cyklu historických maleb v rotundě Kapitolu.
- Lze detailněji sledovat pomníkové spory spojené s Kolumbem. Konkrétní kauzy dokumentované na internetu osvětlí žákům argumenty, které vedou k odmítání soch. Oslava Kolumbova objevitelského činu skrývá stinné stránky kolonizace obou Amerik: šíření evropských nemocí, zotročení domorodců, nadřazenost evropské kultury, ovládnutí země. Ilustrativní jsou [snímky](#) ze svržení Kolumbova pomníku ve městě Saint Paul v USA z roku 2020.